

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BALINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Figyeljük a cimszalagot, mely az „Erdélyi Gazda“-ra van ragasztva, mert azon fel van tüntetve, hogy a cimszalag T. Tagtársunk hátralékban van-e a tagdíjával? Kérjük Tisztelt Tagtársainkat, hogy ne várják az 5*25 L. bélyegilletékes levélbeli felszólításokat, ne szegényítsék ezzel az egyesületet, ne töltsék ilyen improduktív munkával az időt, hanem sziveskedjenek e sorok olvasása napján beküldeni a cimszalagon jelzett, hátralékos összeget.

A tengeriszár tépése.

Irta: alsóéőri Farkas Géza.

Egyik tudós gazdasági akadémiai tanár azt tanítja hallgatóinak, hogy annak megítélésére, vajjon valaki milyen gazda, neki elég, ha télen vagy tavaszon elmegy a gazdaságba és ha abban a tengeriszárát kint találja a szántóföldön kupokba rakva, vagy éppen lábán állva; beszélhetnek neki, hogy az illető jó gazda, ő nem tartja annak. Ennek a tanárnak igaza van. Mert az a gazda, aki a tengeriszárát nem aprítja fel még ősszel, de legkésőbb március végéig az utolsó kőrőig gazdaságában, vétezik először is saját maga ellen, de vét a köz ellen is, mert a molyokat áttelelteti és megfertőzi vele az egész környéket.

Sohasem volt a tengeriszárát tépés olyan aktuális, mint az idén, mert azt még igen sok gazda nem tudja, hogy a tépott tengeriszár bármely szénával felveszi a versenyt és most ebben a takarmányszük világban bizony nagy segítség a tépott és jól konzervált tengeriszár.

Egyes gazdaságokban ezelőtt bizony a tengeriszárát csak tüzelésre használták fel, vagy kátyuk, vizmosások betöltésére, de ma már mindenütt kezdik a tépott tengeriszár értékét megbecsülni.

A tengeriszár szecskázás után való felaprítása nem lehet megfelelő, mivel a szecskavágó keresztbe vágja azt és a vastag kőrőcsutkákat bizony a kérődzők nem bírják megrágni s félrekotorják a jászolban. A kőrő a trágyatelepre kerül, ahol a szélein tavaszig is megmaradnak épségben a peték és a földekre kihordva kikelnek a molylepkék, amelyek azután júniusban petéiket vigan rakják a tengerivirág bugájára vagy a szárra, ahonnan a kikelő álcák

megfúrják a csöveket és a virágbugákat, de magát a szárat is, mérhetetlen károkat, sokszor ötvenszázalékosat is okozva.

A tengeri szártépegépek a szecskavágógépekkel ellenkező munkát végeznek, mert utóbbiak a kőrőt keresztben vágják fel, míg a szártépegék hosszában szeletelik apró, vékony szeletekké, megsemmisítve a molypetéket. A tengeriszártépegék mind jók, azért gyártmányt nem ajánlok, a lényege mindegyiknek ugyanaz. A szecskázáshoz hasonlóan lehet ezt is végeztetni, amidőn szükség van rá, de sokkal célszerűbb egyszerre mindjárt az egész mennyiséget feltépetni. A legideálisabb, amit én mindig követtem és ajánlok is mindenkinek, a szárat zölden, amint letörtük a tengerit, azonnal tépetni, mert akkor még benne vannak azok az édes nedvek, a cukortartalom, amelyek a csalamádét is olyan értékessé teszik, de azért is jó addig tépetni, míg ki nem szárad, mert akkor még nem kell a veremlésnél a tépott szárat öntözni.

A szárat, ha sokáig hagyjuk kint, amit igen sokan megtesznek, mivel éppen akkor van az őszi vetés és a kapástermvények behordása, az kiszárad, az esők kilugozzák, a virág bugája és a levelek letöredeznek, pedig ezek a tépott szár egyik legértékesebb alkotórészei és a kérébe kötött szár a sárba, földbe furódik és fél arasznyira földes és sáros lesz, ami a tépésnél értékéből sokat levon, mert a szár alján maradt sár és föld a rakványba kerül.

A tengeriszár tépése igen gyors és egyszerű munka: kell hozzá egy etető, aki a tengeriszárát a kések alá vezeti, ennek segítkezik egy munkás, aki a szárat az etetőcsatornába igazgatja és az adogató, aki a kéréket kézhez adja. A tengeriszárát, amit tépetni akarunk, sohasem szabad fűzesszőbe, vagy valami kemény kötélbe kötni, mert ezek a kések alá jutva, azokat kicsorbitják, hanem legjobb azt zsup-szalmakötélbe kötni.

Kell még a tépott szárszeletek elszedéséhez két leány és négy leány a saraglyákhoz, amelyek a tépott szárat a zombolyai kazalba vagy verembe hordják. Ezeknek mindig más és más részén kell a rakványnak járni, hogy mindenütt tapossák azt, mert a levegőnek minél jobb, ideálisabb kiszorítása igen fontos kellék a minőségre nézve. A legjobb volna, ha nehéz ökrökkel gyurathatnánk a rakványt, de az ökrökről ürelékével megfertőznék a rakványt és ezért ezt mellőzni kell.

Én négy gyermekkel még külön gyurattam a rakványt, akik játszva végítáncolják azt. Ha a tengeriszárban van elegendő nedvesség, akkor

öntözni nem kell, ellenkező esetben lajttal kell ráhordani annyit, amennyit megkíván a felmelegedéshez. Lehet még töreket, polyvát is beletertegezni, de akkor már feltétlenül öntöztetni kell azt. Lehet közévágatni takarmányrét, tőköt, répafejet, ami nedvességet is ad és a cukorvesztéségtől eltekintve éppen ugy értekesül, mintha nyersen etetnénk azokat; ezeket is a szártépegé aprítja fel.

Ha a rakvány már olyan magas, hogy a munkások éppen még fel tudják a földet dobni, úgy rozsszalmát hozatunk rá és azzal betakarjuk olyan vastagon, hogy a föld az értékes tépott szárat el ne rontsa. Ezután, mint minden zombolyai kazalnál vagy veremnél, a földet ráhányják a rakvány tetejére, hogy a közepén 70 cm. a szélein még legalább 50 cm. vastag földréteg legyen.

A föld az ülepedésnél elferdülésnek van kitéve és azért azt állandóan igazítani kell és az esetleg támadt repedéseket is be kell földni, nehogy levegőt kapjon a rakvány, mert ahol levegőt kap, ott megpenészedik, megromlik.

A rakvány körülbelül két hónap mulva, midőn belül kihült és a fermentálódás teljesen megszűnt, keresztben, metszőkéssel megkezdhető és fogyasztható.

Hogy milyen értékes takarmány a tépott és veremlé tengeriszár, azt magam tapasztaltam 1919-ben, amidőn itt a csehszlovák határszélen a vörös-cseh harcok alatt gyújtógránátot lőttek a szérűskertembe és elégett az összes szálastakarmányom; a görémert meg kukoricástól pusztították el. Volt szerencsére zombolyázott tépott szárból két nagy rakványom, nyolcvan méter hosszban s összes állataimat, közte 40 fejőstehenet, csak tépott száron és buzaszalmán telettettem ki és olyan jó kondícióban álltak ki májusig a teletést, hogy soha jobb állatokat nem kívánok magamnak, mint aminők akkor voltak nekem.

Községekben is kellene a tengeriszárát tépést népszerűsíteni, mert kisgazdáinknál leginkább marad felhasználatlanul a tengeriszár és ezt úgy lehetne megcsinálni, hogy minden községben vennének egy-két szártépegét a kisgazdák és azzal az egész község szástermését fel lehetne vágatni és beveremléni s ezáltal sokkal több marhát lehetne hazánkban tartani és átteleltetni, míg most igen nagy értékek mennek veszendőbe a tengeriszár felhasználatlanul való elkalódása miatt.

A tengeriszárát tépést én minden gazdatársamnak a legmelegebben ajánlom, felhívom figyelmüket ez értékes takarmány felkarolására

MINERVA

Biztosító P. t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviseltek:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviseltek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagyszeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselő:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviseltek: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

Küzdelem a patkányveszedelemmel szemben.

Irta és a kolozsvári gazdanapok kapcsán tartott előadás-sorozaton előadta: *dr. Péter Béla*
c. gazd. ak. igazgató.
(Folytatás.)

A mérgezett csaléteken kívül mérges gázokkal és végül bakterium preparátumokkal is irtják a patkányokat. De ha egyik helyen irtják a patkányt, rövid idő múlva a szomszédos területről bevándorolnak új patkányok. Ezért csak akkor sikeres az irtás, ha az egész környék egyszerre irtja a patkányokat. Sőt azt is bizonyos idő múlva ismételni kell, mert ott is lehetséges az új patkányinvázió.

Ezért határozták el Bécsben a hatósági általános patkányirtást.

Az említett új osztrák törvény alapján Bécsben 1927-ben két ízben rendeltek hatósági patkányirtást, amely alkalmakkor olyan tapasztalatokat szereztek, amelyek általános érdeklődésre tarthatnak igényt, mert másutt is használhatók lesznek.

A hatósági irtást 1927 január 27. és 28. án, valamint március 3. és 4-én tartották. Az első hatósági irtásnál, a külföldi példák után indulva, foszformérget használtak, amely azonban nem vált be teljesen, mert a kirakott mérgezett csaléteknek csak 20%-a érvényesült. A második irtáskor, melyet 1927 márciusban tartottak meg, a tengerihagymából készült preparátumot alkalmazták, amely az előbbinél jobbnak bizonyult, mert a kirakott csalétek 50%-át izlelték meg a patkányok.

A tengerihagymából készült csalétek a legjobbnak váltak be Bécsben. A tengerihagyma u. i. a patkányra nézve erős mérgező. Amint a kísérletek mutatták, a patkány már egy-néhány óra múlva mult ki, amint a mérget bevette. A felkínált különböző preparátumok közül Bécsben a *Viruzyl* nevűt fogadták el, amelyet *dr. A. Sencic & Comp.* Bécsben készít.

A bécsi városi mérnöki hivatal körültekintő és elővigyázatos becslése szerint az első irtáskor kb. 250,000, a másodiknál pedig 500,000 patkány lett megmérgezőve, vagyis a két napon együtt legalább $\frac{3}{4}$ millió patkány lett kipusztítva. Ezt az akciót Bécs város vezetősége ezentúl minden 1-2 évben meg akarja ismételni.

Kép a kolozsvári mezőgazdasági kiállításról.

A „Nitrogén” Mútrágya és Vegyipari R.-T. pavillonja mellett *dr. Billera Miklós* magyaróvári gazd. ak. tanár látható botjára támaszkodva, kinek a szept. 2.-án, a kiállítás kapcsán, a mútrágyázásról tartott előadását lapunkhoz mellékelve, megküldöttük tisztelt olvasóinknak.

A bécsi 1927. évi patkányirtási kampányról *dr. Gustav Günther*, a bécsi állatorvosi főiskola tanára, érdekes tapasztalatokat közölt, amelyek mindenkit érdekelhetnek, akinek a patkánykérdéssel baja van. Miután nálunk is sűrűn hangzott föl mostanában panasz a patkányok elszaporodásáról, azért rövid kivonatban a következőkben közlöm a főbbeket.

A patkányirtás sikere első sorban a csalétek használt méregtől, de főleg a csalétek alakjától, színétől és még inkább annak szagától függ. A patkány gyanakvó és elővigyázatos állat, azért nem nyúl akármilyen csalétekhez. Legjobbnak bizonyult *Günther* tanár tapasztalata szerint a golyóalaku csalétek. Elcinte ugyan a golyócskákhoz sem nyúl a patkány, de a golyócskák gurulása ugylátszik hogy érdekli a patkányt, végül pedig belekóstol a golyócskába. Ami a csalétek színét illeti, tapasztalás szerint a feltűnő színek érdeklik a patkányt. Egy bécsi kemikus azt tapasztalta, hogy legjobban érdekelte a patkányt az élénk zöld szín, mert az egy és ugyanazon anyagból készült, de különböző színű csalétek közül a patkányok kiválogatták a zöld színűeket, míg a más színűekhez nem nyultak hozzá.

Az alak és színnél még fontosabb a csalétek szaga, az u. n. „Witterung”. A csalétek szaga legyen feltűnő és a patkányra nézve csalogató. Azt mondja *Günther* tanár, hogy az ő nézete szerint, elhibázott dolog, ha a csaléteknek husszaga van ott, ahol a patkány tulnyomólag husnemű eledellel él. A patkány nagyon szereti a változatosságot az étrendjében. Ezért vágóhidon, vagy mészárszék körül hiába tesznek ki neki husból álló csalétek, pékek üzletei körül pedig mérgezett kenyeret, halüzletben mérges halat.

A bécsi visszonyok mellett legjobbnak vált be a héringszagu csalétek. E mellett jól vált be az ánizs- és fénikolajjal szagosított csalétek.

Az összes csalétek közül *Günther* tanár a friss tengerihagymát tartja a legmegbízhatóbbnak, mert a patkányra nézve a friss tengerihagyma erős mérgező, amely gyorsan öl és amellet a háziállatokra és az emberre nézve aránylag nem mérgező hatású. A tengerihagyma szív mérgező és az izmok bénulását okozza. Azt is tapasztalták, hogy a tengerihagyma sokkal gyorsabban és erőteljesebben hat, hogyha a patkány a csalétek bevétele után vizet iszik. Ezért a csalétek mellé mindig friss vizet is kell fölláztatni.

Fontos elővigyázati rendszabály az, hogy a csalétekhez nem szabad kézzel hozzányulni, mert a patkány megérzi az emberi kéz szagát és nem nyúl az olyan csalétekhez, amely elárulja az ember kezének a közreműködését. Sokszor nem lehet megfajteni azt, hogy miért nem nyult a patkány a csalétekhez, annyi azonban bizonyos, hogy az egyszer mellőzött csalétek hiába rakjuk ki újra, a patkány ahhoz nem nyúl, még ha éhen is kell neki döglenni.

A bécsi hatósági patkányirtás sikerén fölbuzdulva 1927. év szeptember havában *Villach*-ban rendeztek hasonló hatósági irtást.

A villachi irtással egyszerre a környékbeli egyéb községben, mint *St. Martinban*, *Lind-Völkendorfban* és *Perauban* is rendeztek hatósági patkányirtást. Mindenütt azt tapasztalták, hogy az irtást egyszerre kell az egész vonalon végrehajtani. Ettől függ a siker nagy része.

Ausztrián kívül *Németország* nagyobb városaiban is rendeztek általános patkányirtást. Így *Berlinben*, *Leipzigban*, *Drezdában* minden egy-két évben tartanak patkányirtási napot. Ezen alkalmakkor részint foszformérget, részint tengerihagymát alkalmaztak. *Danzigban* 1925 és 1926 márciusban rendeztek általános patkányirtási napot és ekkor *zeliopasztát* használtak. A *zeliopasztát thallium szulfátból* áll. A *zeliopasztáról* azonban azt írja *Dr. Günther* professzor, hogy az az emberre is veszedelmessé válhatik, amit a Bécsben történt mérgezési eset is bizonyít. Fontos a patkányirtás kérdése

elsősorban a kikötő városokra nézve. Ezért pl. *Hamburgban* sűrűn tartanak patkányirtási razziát, de a hatóság csakis a kikötőkben és a középületekben irtja a patkányt, a magántulajdonosoknak csak tanáccsal és utbaigazítással szolgál, mert Németországnak nincsen külön patkányirtási törvénye.

Mérgezésre foszforpreparátumot, *zeliopasztát* és tengerihagymát használnak, de alkalmaztak kovafuorsav-nátriumot is. Csaléteknek *Hamburgban* friss kenyeret, füstölt halat és húst használtak. Ahol a háziállatok vagy a gyermekek mérgezésétől lehet tartani, ott mindenütt a tengerihagymát használják, mert az sem az emberre, sem a háziállatokra nem veszedelmes.

A kikötővárosokban mindig nagy veszedelmet jelent a patkánykérdés, mert a nagyobb kikötővárosokba naponta futnak be hajók, amelyek pestises vidékekről jönnek és amelyekben mindig van bőven patkány. Ezért mindig az a veszély áll fönn, hogy egy pestissel inficiált patkány a hajóról átszökik a szárazföldre és a hazai patkányokat pestissel inficiálja s így a pestis könnyen elterjedhet az emberek között is. *Hamburgban* az utóbbi 25 év alatt 63 hajón 650 pestissel inficiált patkányt hurcoltak be. Ezért a közegészségügyi intézményeknek mindenkor éber figyelemmel kell kísérniök a beérkező hajókat, vajjon nem hurcolják-e be a patkányokkal a pestist. Nálunk ez a kérdés azért figyelemreméltó, mert *Brailában* rizshántoló gyár van, amely a hámozandó rizst direkte Indiából kapja hajókon, amelyek tehát könnyen behurcolhatják a patkányokkal a pestist.

Sokat áldoz a patkányirtásra *Dánia* is. Ott 1907 óta már 4 ízben hoztak külön patkányirtási törvényt.

Franciaországban bár nincsen külön patkányirtási törvény, azért sűrűn rendeznek nagy patkányirtási razziát. Mérgező gyanánt ott is első sorban a tengerihagymát használják és a foszformérgezővel már fölhagytak. Használnak néha még bárium preparátumot is. 1920 szept. 10.-étől 1921 dec. 31.-ig 674,000 patkányhullát égettek el Párisban. Ezen alkalommal hasé-szerű csalétek készítették 100 gr. vágott husból 600 gr. fölapritott tengerihagymából, amelyhez néhány csepp ánizsolajat adtak.

A patkányok ma már olyan arányban szaporodtak el nálunk is és az általok direkte és indirekte okozott kár már olyan foku, hogy az egyes ember ellenök védekezni már bajosan tud, ezért szükségessé válik a hatósági közbelépés, amely külön hozandó törvény alapján járna el. Felhivandó a kormány figyelme olyan intézkedések megtételére, amelyeket a múlt évben Ausztriában léptettek életbe.

(Vége.)

A bor javítása.

Irta: *Szilágyi Mihály*.

A modern bortermelés ezer és többféle módját ismeri a borjavítási eljárásoknak, melyek feltétlen tudást, nagy gyakorlatot és finom ízlést követelnek az igazi borásztól. Tullépné cikkem keretét, ha a modern borkezelés szövevényes eljárásait, fogásait ehelyütt fejtegetném.

Borjavítás szempontjából 3 dologra óhajtok kitérni, mely a maga nemében legegyszerűbb és legkiválóbb eljárás volna arra az esetre, ha gyenge volna a minőség, illetőleg nem volna meg az összhang a bor főalkatrészei közt, avagy nem volna biztosított a bor tartóssága, ha eredeti mivoltában szállításra, fogyasztásra alkalmatlan volna:

1. A bor szesztartalmának emelése.
2. A bor savtartalmának csökkentése.
3. A bor fagyasztása, töményítés, konzerválás céljából.

A bor szeszességét, gyógykezelés szempontjából, eddig minden bortörvényünk megengedte, szűk korlátok között, finomított gazdasági szeszszel. Azt a csekély mennyiséget azonban a legjobb

akarattal sem nevezhetjük alkoholszaporításnak, csak borgyógyításnak.

A savtalanítás szintén nem új dolog. Must- vagy bortöményítés esetén és ha megfelelő alkohol mellett sok a sav, ennek kisebbitésével a bort fagyasztásra alkalmasabbá tehetjük.

Az utóbbi időben lehetett hallani borfagyasztásról is, mint konzerváló eljárásról. A fagyasztás azonban alkalmas arra is, hogy a bor bizonyos alkatrészeit, nevezetesen az alkoholt töményítsük és a borkősavat csökkentsük. Gyárilag, szakszerű berendezéssel nagymennyiségű bort lehetne így feljavítani, csak hogy ahhoz berendezés kell és nagyon megdrágítaná az amúgy is nagy veszteséggel záruló manipulációt. Önként adódik tehát itt is a természeti erőket igénybe venni. Csak hogy itt még nagyobb a rizikó! És hátrány, hogy nincs módunkban szabályozni, ellenőrizni a fagyás menetét. Ahhoz, hogy egy 7—8 hektoliteres hordóban lévő 6—8 fokos bor vízesebb része kifagyjon, 5—6 fok hidegre van szükség. Igen ám, csak hogy ugyanazon éjjel a hőmérő 10—22 fok alá süllyedhet és ilyen mérvű hideg a hordót szétrepesztheti, de mindenesetre megrongálja.

Kellő vigyázat mellett azonban legajánlatosabb a természet es fagyasztás. Legyen szabad erre nézve szerény tapasztalataimat ismertetni:

1913. év késő őszen az érmihályfalvi Barantó-hegyen egy deszkafalu, padlás nélküli borhodályban kintmaradt 60 drb. transzportbordó borunk. A borok átlagos szesztartalma 10,5 térfogatszázalék volt. Hirtelen beköszöntött hideg következtében a körülbelül 400 hl. bor alaposan befagyott. Távollétemben boldogult gazdám, Nagy Imre szőlőbirtokos, félve a további erős fagyás következményeitől, a meg nem fagyott részt lefejtette. Az így kiválasztott rész 300 hl. 13 térfogatszázalékos, tiszta, egészséges bor lett, melyen a fagyasztott borokat jellemző ó-izen kívül más idegen íz nem volt érezhető.

A megfagyott rész később, az idő enyhülésével kiengedett, lefejtén 100 hl. 3 térfogatszázaléku, gyenge, savanykás, vizü folyadék volt.

A tényleges folyadékvesztés tehát 25%-ot tett ki. Alkoholban veszítettünk 300 liter abszolút alkoholt, azaz 24 hl. 13%-os bort. Merthát a gyenge folyadékokra nem akadt vevő.

A fagyasztás és különválasztás által nyert testesebb és erősebb bor értéke viszonylag nagyobb lett, mint eredetileg volt, azonban az akkor jelentkező kereskedelem, bárhogyan szeretne volna is a bort, nem volt hajlandó megfizetni az értékkülönbséget, amely által a másik oldalon ért veszteség megtérülhetett volna. Így a bort eredeti minőségére házasítottam össze s így újra mint 10,5 százalékos, ójellegű bor értékesítettet.

Megjegyzem, hogy fagyasztás esetén a gyengének maradt rész sem minősíthető mind veszteségnek, mert lepárlás céljára az ilyen bor még mindig ér annyit, mint egy 3—4%-os alkohol tartalmú gyümölcscefre.

Azonnali, esetleg 1929 január 1-én leendő belépésre szakképzett, gyakorlott kertészt és méhészt keresek, ki Papolcz községben (Háromszékm.) egy 10 holdas gyümölcsös kert, faiskola, virágház és egy 50 családból álló, de 200 családra fejlesztendő méhészt önálló, haszonrészese kezelésére vállalkozik. Ajánlatokat az eddigi gyakorlatra vonatkozó részletes leírással és igények megjelölésével az alábbi címre kérek: Dr. Bajko Zsigmond, Braşov, Strada Fântânei 18. 193

Többtermés.

Irta: Klein Albert, okl. gazda.

Évek óta próbálkozunk miként lehetne az agrárreform folytán 100—200 holdas kis birtokká zsugorodott birtokaink jövedelmezőségét fokozni, mert muszáj fokozni a jövedelmet, ha a régi kultúrát úgy ahogy továbbra is fenn akarjuk tartani. A múltban itt Erdélyben meglehetősen külterjesen gazdálkodtunk, most a változott körülmények folytán is iparkodunk kell a kisajátított föld hiányzó jövedelmét legalább részben pótolni. De ez nehezen megy. Mert mit csináljunk? Az állattenyésztésből próbáljunk jövedelmet fokozni? Nem megy. Erdély virágzó állattenyésztése tönkre ment. Szénatermő területeink részbeni és legelőink majdnem teljes megszűntével az állattenyésztés jövedelmezősége nagyon problematikussá vált. Az agrárreform végrehajtása folyamán többé-kevésbé respektálták a tulajdonos szabadválasztási jogát és ez esetben a megmaradó 100—200 hold között nagyon kevesen hagytak maguknak legelőt is. Mert minek hagyni a nem olyan nagy értékű legelőt is, amikor jogunk volt a megmaradó területet a jobb szántóból és rétből maguknak választani. Birtokainkon az állatállományt a legszükségesebbre szorítottuk le, mert a legtöbb hely legelő hiányában az állatokat még nyáron is istállózni kellett. Ilyen körülmények között állattenyésztéssel jövedelmezően foglalkozni nem lehet.

Talán hizlaljunk? Marhákat? Szeszgyár nélkül szárazon hizlalni nem fizetődik ki. Még szeszgyári hizlalás mellett is a szeszélyes állatárak miatt sokan ráfizettek a hizlalásra, hogyne fizettek volna rá azok, akik száraz hizlalással akarták jövedelmeiket fokozni. — Disznó hizlalás? Nagyon kockázatos. Kis vagyonunkat semmi kétes dologgal nem szabad kockára tenni. Mert 1—2 nem sikerült „eset” és készen vagyunk. Számítatlan esetet tudunk már, amikor a hizóba beállított disznók a hizlalás végén kevesebbet értek mint a hizlalás elején.

Tejtermelés? Talán. Városok közelében. És ha vannak jó szénatermő réteink.

Többtermelés? Igen! Megmaradt meglehetősen jó szántóföldjeinken az eddiginél beltérjesebb gazdálkodással többet termelünk. Beltérjesebben gazdálkodni megfelelő trágyázás nélkül nem lehet. 1914-ben indult meg a gazdaságokban az a folyamat, amely az agrárreform végrehajtásáig csak folyton fokozódott s amelyet röviden rablógazdálkodásnak hívnak, mert rendszertelenül és keveset istállótrágyáztak, semmit vagy egyáltalán müttrágyáztak. Talajaink tápanyagtartalma kevés istállótrágyázással folytonosan kevesbedett, az egyoldalú müttrágyázással, különösen nitrogénben, erősen megcsappant, az utóbbi 2 évben mézsnitrogénnel végzett kísérletek legalább is ezt bizonyítják. Magam is ez évben holdanként egy mázsa mézsnitrogén alkalmazásával 395 kgr. buzátöbbletet értem el. A szalmát nem mértem ugyan le, de a buza szalmájának nagyságát és a kalangyák számát figyelembe véve körülbelül 7 mázsával több szalma is termelt. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy az ellenőrző parcella nem müttrágyázott területe kat. holdjának acatolása tavasszal 85 leibe került, míg mézsnitrogénnel müttrágyázott terület teljesen gyommentes maradt — a következő kis jövedelmezőségi számítást végezhetjük:

Kat. holdanként 395 q. buza-többlet à 750 lei	— — — 296250 — lei
Kat. holdanként 7 q. szalma-többlet à 70 lei	— — — 490 — "
Kat. holdanként megtakarított acatolási költség	— — — 85 — "
	3537 — lei

Kat hold -ként 1 q. mézsnitrogén ára	— — — 850 — lei
1 q mézsnitrogén hozatali fuvarja állomástól 25 — "	
1 q mézsnitrogén kiszárási költsége	— — — 12 — "

887 — lei Levonya 887 — "
Tiszta jövedelem többlet 1 kat. holdon 2650 — lei.

Tehát azáltal, hogy egy mázsa mézsnitrogént vetettünk a kísérleti tábla kat. holdjára, pénzben 2650 leivel többet jövedelmezett mint, a nem müttrágyázott terület kat. holdja. Egyéb észrevételeim: a tavaszi abnormis hideg és később a nagy szárazság miatt a nem müttrágyázott vetésnek állandóan beteges sárga volt a színe, míg a müttrágyázott buzán mindvégig az egészséges haragos zöld szín dominált és 6 nappal hamarabb is lett learatva. Továbbá a müttrágyázott buza hektóliter sulya 79 kgr. míg a nem müttrágyázott buzáé csak 78 kgr. volt.

Elegendő istállótrágya híján végezzon mindenki saját területén nemcsak mézsnitrogénnel, hanem superfoszfáttal és káliumtrágyákkal is kísérletet, hogy talajának tápanyagszükségleteiről meggyőződjön, 2 esetleg 3 müttrágya kombinációját is próbálja meg és ha a legkisebb jövedelem-többlet elérhető — hát müttrágyázzon, mert ha ezt nem teszi, saját magát szegényíti, tudatosan hozzájárul ahhoz, hogy az agrárreform folytán megmaradt kisbirtokán a jövedelem fokozatos csökkenésével rövidesen tönkre menjen.

Kisebb szakközlemények.

A csontmagvu gyümölcsfák mézgafolyása származhat valamilyen gombabetegségtől, legtöbb esetben azonban táplálkozási zavarokra vezethető vissza. Ezek a táplálkozási zavarok lehetnek túlnehéz vagy túlnedves talaj következményei, származhatnak azonban fagykártételektől, vagy a talaj mézshiányától. Ezért egészséges fákon sohasem fordul elő mézgafolyás. A mézgafolyásos helyeket a legtöbb esetben ecetes kezeléssel meg lehet gyógyítani. A mézgás sebeket ecseteljük be faecettel vagy ecetsavval, miáltal a mézga kiválasztását megállítjuk és az ott levő mézgat könnyen lekaparhatjuk. Az így kezelt sebek a legtöbb esetben begyógyulnak. Igen jó eredményre vezet a mézgafolyásos sebeknek 50%-os ecetes vízbe mártott kendővel való bekötése is. Azokat a sebeket, amelyek őszig be nem gyógyulnak, ki kell tisztítani és fakátránnyal bekenni. Természetesen gond fordítandó azoknak az okoknak a megszüntetésére, amelyeknek a mézgafolyás a következménye. — A mézshiányban szenvedő talajokat meg kell meszezni, a meszezést ősszel vagy télen végezzük, a nedves talajokat vizezteleníteni kell, a túlnehéz talajoknak pedig alapos átszellőztetése adja meg a kívánt eredményt. Ha a baj pedig gombabetegségtől származik, úgy a betegség ellen okvetlenül védekezni kell.

Egyes nedves pincékben a meztelen csigák egyik képviselője, a Limax cinereus gyakran megtalálható. Ez a csiga nappal a pince sötét és nedves zugaiban tanyázik és éjjel táplálékkeresés közben nagy utakat tesz meg s vándorlását fényes, ezüstös vonalak, megszáradt válladéka jelzi. Nagyjában hasonlít a hirhedt meztelen csigához, azonban nagyobb annál. Két-háromszáz tojást rak, melyeket rendszeren a talaj lyukaikba vagy pedig korhadó vetemények alá rejt el. Néhány hét múlva ezekből a tojásokból kikelnek a kis csigák. — Ezek két-három hónap múlva 3—4 cm. nagyságot is elérnek. Különösen pincékben elraktározott krumppliban, zöldségben és répában okoznak nagyobb károkat. Rokona, a Limax flavus szintén a pincékben él s különösen a télre elraktározott almában okoz nagyobb kárt. Az ellenük való védekezésnél körülbelül azokat a szempontokat kell szem előtt tartani, amiket a meztelen csiga irtásánál. Az elraktározott gyümölcs, zöldség vagy burgonya körül egy sávot kell vonni porrátorrt marhasóból, égetett mészből vagy pedig finomra őrölt gipszből. — A pincékbe helyezünk el csalogatóul lapos tányérokban sört és ezt fedjük le kellő nagyságú lyukkal ellátott vastag lemezpapírral.

Szőlőoltványok

Amerikai sima és gyökéres vesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók CASPARI Fr.-nél Medgyesen, jud. Tárna marc. Árjegyzék kívánatra.

A készletek beraktározása előtt a pincének minden zeg-zugát klórmészvízzel alaposan fertőtleníteni kell, szellőztetéssel pedig igyekezzünk a pincét minél alaposabban kiszáritani, mert a nedvesség eltűnével a csigák is eltűnnek. Az olyan pincékben, ahol nagyobb készlet zöldséget, gyümölcsöt raktározunk el, tegyünk be néhány békát, ezek igen nagy ellenégei a csigáknak.

A takarmányrépát nem szabad leveleitől megfosztani Franciaországban kísérleteket folytattak annak megállapítására, hogy a takarmányrépa leveleinek részleges leszedése milyen hatással van a növényre. A kísérletekből az derül ki, hogy a levézet leszedése hektáronként 10.000 kgr.-nyi súlyvesztést jelent a termésre és a cukortartalmat 4—5 százalékkal csökkenti.

A Cukorrépatermelők Szövetsége aradi tagozatának gyűlése.

A cukorrépatermelők nagy napjai elértek. Erdélyszerte javában folyik a répakiszedés, sőt sok helyen már a vége felé is járnak. A munka derekán váratlanul beállott esőzések és 2 fokos hideg nagy aggodalommal töltötték el a termelőket, de az utóbb felderült idő ismét nagyobb kedvet és lendületet adott a munkálatoknak. A répakiszedés nem biztatott nagy eredményekkel a nyári nagy szárazság után. A szeptemberi csapadékos napok azonban némileg javították az eredményeket anélkül, hogy az nagyon a cukorfok rovására ment volna. A késői esők hátráltatták a kiszedést és a minőségnek is ártottak, mert a répa repedezni kezdett.

A kat. holdankénti termés 80—120 mm. között ingadozik. Tehát az idei gyenge közep-termésnek minősíthető ugyszólván az egész kapcsolt területen. A Cukorrépatermelők Szövetsége szept. 2-án Kolozsváron, okt. 20-án Aradon tartott az idei őszi gyűléseket. A Szövetség legközelebbi ülését Marosvásárhelyen fogja megtartani november hó folyamán.

A Szövetség aradi tagozatának október hó 20-án tartott ülésén Purgly László elnököt. Elnöki megnyitójában foglalkozott a folyó évi termés körülményeivel, a Szövetség ezévi tevékenységének ismertetésével, majd a megjelentek üdvözlése után felkérte Alföldy Pál előadót jelentésének előterjesztésére, melyben többek között a következőket mondotta:

Tekintetes Intézőbizottság!

Még a nyár folyamán levélben kerestünk meg minden egyes termelőt, amelyben felhiv-

tuk őket a répa gondos szerződészerű fejelésére, megtisztítására valamint arra is, hogy a külső átvételi állomáson a pontos mérleget ellenőrizzék, hogy a károsodások lehetőség szerint elkerültessek. Eme felhívásunknak látzólag meg is volt az eredménye, mert az előző évekhez képest hasonlíthatatlanul jobban fejelt répa kerül mindenütt átadásra.

Julius és augusztus hó folyamán meglátogattuk mindama községeket, ahol átvételi állomások vannak s a termelők összességének véleménye, sok helyen szavazás alapján kijelöltük a szövetség megbízottait, akiket utasításokkal láttunk el.

Ilyen előzmények után indult meg az idei kampány a gyárudvaron történő átvételeknél Lichtenhal Ferenc központi ellenőr ur felügyelete alatt. Az előző év tömeges és állandó panaszaihoz képest ez évben sokkal kevesebb panasz érkezik hozzánk, bár a levonási százalék semmit sem javult a tavalyihoz képest. A termelők, akikkel az átvételi állomásokon és a gyárudvaron érintkeztünk, nagyobb panaszokkal nem jöttek, ahol pedig jogosulatlan levonásokat tapasztaltunk, ott iparkodtunk azokat, amennyire tudtuk, mérsékelni.

Komoly panasz érkezett a campagne elején Lenauheim községből, ahol Blassmann Johann szövetségi tag arról értesített bennünket táviratilag, hogy a cukorgyári átvevő a mérlegen csal. Rögtön kiszálltunk a helyszínre és tájékozódásunk alapján az átvevő azonnal elbocsátását kívántuk a gyártól, ami azonnali meg is történt.

Az Erdélyi Cukorrépatermelők Szövetsége szeptember hó 2-án Kolozsvárt tartotta nagygyűlését. Tagozatunk képviseletében Purgly László elnök és Alföldy Pál előadó jelentek meg a gyűlésen, ahol a cukorrépatultermelés folytán előálló árleromlás és termelési redukciónak miatt hangzóttak el panaszok. Elnökünk indítványára a nagygyűlés táviratban fordult a földművelésügyi és pénzügyminiszter urakhoz a melásznak takarmányozási célokra való sürgős felszabadítását kérve, a nagy takarmányhiányra való tekintettel.

A cukorrépaszeletet a szárazanyag szempontjából már két ízben analizáltattuk. Az első analízis dr. Meszlényi állami fővegyész analízise szerint 7,2% szárazanyagot tartalmaz. A második analízis eredményét még nem közölte velünk.

Sok panasz érkezett hozzánk a miatt, hogy a gyár a termelőknek a szelet másokra való átruházását nem engedi meg, a távol lakó termelők pedig a vizes szeletet el nem szállíthatván, kénytelenek azt a gyárnak ott hagyni,

miután a másoknak való eladást a gyár nem engedi meg. Ebben az ügyben sokat intervegniáltunk a gyárnál s esetenként hozzásegítettük egyes községek termelőit, hogy egy tételben egész szeletjárandóságukat eladhassák, sok termelő azonban, aki a szeletet saját gazdaságában nem használhatja fel, vagy a nagy távolság miatt el nem szállíthatja, kénytelen ezt a gyárnak ott hagyni.

Alföldy Pál jelentését Lichtenhal Ferenc központi ellenőrnek a répaátadásokról szóló alábbi statisztikája egészítette ki.

Az idei kampány augusztus hó 23-án vette kezdetét. Folyó évi október hó 19-ikéig a gyárba beszállított répamennyiség a következő:

	Nettó súly kg.	Levonás kg.	Átvett súly kg.
5461 szekérrel:	5.795.825	79.871	5.715.954
2092 waggonnal:	28.924.907	314.251	28.610.656
Összesen:	34.720.732	394.122	34.326.610

tehát 3472 waggon a 10 tonna. Előreláthatólag a termésnek kevesebb mint a fele. Ebből a levonás 39 waggon — tehát 1,14%. Átvéve 3433 waggon. A gyárban a levonás 147.445 kg. A külső állomások levonása 246.677 kg.

A jelentéshez Blaskovits Ferenc kanonok, a Sváb Gazdasági Egylet elnöke, Körössy György, Kintzig János, Bo óczy László, Török Bálint, Wendel János és mások szólottak hozzá.

A „Köztelek” az E. G. E. kiállításáról.

A „Köztelek”-ben dr. Bittera Miklós beszámolt az E. G. E. szeptember 2.—8. napján megtartott X. mezőgazdasági gép-, termény-, eszköz- és anyagkiállításáról. Beszámolójából az alábbi részleteket közöljük. Közöljük ezt azért, mert dr. Bittera Miklós régi kiállításaink rendezésében munkatársunk volt és 15 év múltán a változott viszonyok között látta szakavatott szemével törekvéseinket. Impressziói és tapasztalatai bizonyára érdekelni fogják gazdatársainkat is, mert ezek alapján tájékozódnak az erdélyi magyar gazdaközönség munkássága és haladása felől magyarországi testvéreink is. Cikkéből az alábbiakat közöljük:

„Aki a régi kolozsvári kiállításokat ismerték, azok mindig méltányolni tudták azt a gazdag anyagot, ami ott felvonult. Az értékes tenyészállatok száza, a terménykiállítás zsufolt épületei bőséges látványt szolgáltattak.

Ma ez mind nincs meg. Az Erdélyi Gazdasági Egylet állandó kiállítási területét, megfelelő épületeit elvesztette. Félve mentem el a székházba és annak udvarán elhelyezett kiállításra — és csalódtam. A félelem alaptalannak bizonyult.

MÉSZNITROGÉN

garantált 19—20% nitrogén és 50—60% hatékony trágya-mész tartalommal

RÉTEK és LEGELŐK
nélkülözhetetlen nitrogén-trágyája.

A takarmánynövények termésmennyiségét és fehérjetartalmát fokozza s izletesebbé teszi a takarmányt, miáltal a növendékállatok gyorsabb és erőteljesebb fejlődését, számos állatoknál súlygyarapodást s a tejhozam növelését teszi lehetővé.

16—18%-os superphosphat és 40—42%-os kálisó is feltétlenül kifizetődik.

Ismertető nyomtatványokkal és kedvező árajánlattal díjmentesen ellátja a

„NITROGÉN” Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton.

Ingyenes műtrágyázási tanácsadóhely.

Ha a kiállítás méreteiben a régi kolozsvári kiállításokat nem is érte el, mégis meglepően gazdag volt. Ismerve a rendezés nehézségeit, a szép eredményt még fokozottabban kell értékelnünk.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet székházának tágas udvarát jórészt a gazdag gépkiallítás foglalta el. Cséplőgépek, traktorok, ekék választékos gyűjteményét láttuk.

Nagy érdeklődéssel nézték a magyar Kalmárrostákat. Sok nézője volt a vető- és műtrágyaszórával kombinált vetőgépeknek is. Jellemző az erdélyi magyar gazdák haladni vágyására, hogy mennyire érdeklődtek egy jó műtrágyaszórázó gép után.

Külön pavillonban volt bemutatva a dicsőszentmártoni Mésznitrogén-gyár, a Marasesti szuperfoszfátgyár, a puji guano-telep kiállítása, amelyeket talán a legerősebben látogattak a gazdák, jelül annak, hogy a műtrágyázás ma náluk is az érdeklődés középpontjában áll.

A budapesti „Chinoin”-gyár szép kiállítását sokan látogatták, valamint a „Behringwerke A. G.” kollekcióját is, amely különféle szérumos oltóanyagokkal szerepelt.

Az épületben, valamint a műtrágyakiállításokkal együtt sok terményt is mutattak be. Örömmel olvashattunk 20—22 q-ás buzatermésekről, amelyeket egyik-másik gazdaság nemesített vetőmaggal és okszerű műtrágyázással elért.

A növénynemesítés iránt igazán nagy volt az érdeklődés. Különösen feltűnt Baross László bánkúti növénynemesítő szép kollekciója és Konopi Kálmán kiállítási anyaga (buzák), de a magyar nemesítők, sajnos, vagy egyáltalán nem, vagy gyengén, kevés anyaggal voltak képviselve. Azt hiszen, halálatos dolog lenne kissé nagyobb gondot fordítani az Erdélyi Gazdasági Egylet kiállításaira. Nemcsak magyarok, de mások, románok is többen érdeklődtek a magyar nemesítők termékei után.

Amint ilyen kiállításokon szokás, felvonult sok nem szorosan mezőgazdasági ipar is. Szép erdélyi márványból faragott dísz tárgyak stb. és mint a mult idők emléke — a mézes sütemény.

Tizenöt évvel ezelőtt a IX., még nagy kolozsvári kiállítás és hogy ez a X., óriási nehézségeket leküzdve, ilyen meglepően sikerült, az élénk bizonyítéka az erdélyi magyar gazdák élni akarásának és az egylet életképességének.

Törvények, rendeletek.

Szeszes italok után nem kell községi illetéket fizetni. A belügyminiszterium egy legutóbbi kelt körrendeletével betiltotta a szeszesitalok után eddig fizetett községi illetékek behajtását. A községek utvonalaik használatáért a szeszesitalokat szállító járművek után vehetnek ki taxát, de ez az illeték a szállított szeszesitalok mennyiségére nem terjedhet ki.

A földmivelésügyi miniszter rendeletet intézett a szőlőtermelőkhez a mustárítás ügyében. A földmivelésügyi miniszterium újabb rendeletet intézett a bortermelőkhez, akiket felszólít arra, hogy a must erjedését csak anhidrida-sulfurata-val állítsák le Salicillel, acetal-benzoe-vel, vagy bármi más szerrel tilos az erjedést megakadályozni. Aki a rendelet ellen vét, nyolc naptól három hónapig terjedhető fogházzal büntetetik.

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nél biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozdítja elő.

„AMBROSI” Szőlőoltványtelep

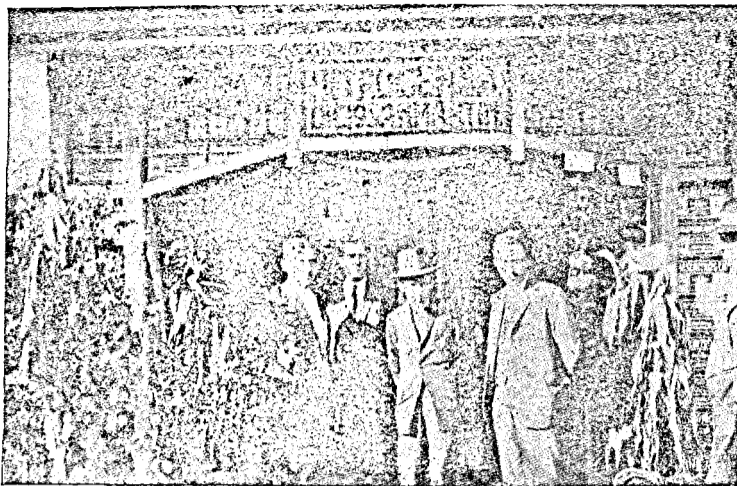
MEDIAŞ-MEDGYES

szállít elsőrangú, garantált fajtisztá szőlőoltványokat

és amerikai alapanyagokat.

Kérjen árjegyzéket.

Keresünk agilis képviselőket.

A dicsőszentmártoni „Nitrogén” Műtrágya és Vegyipar R.T. önálló pavillonban bemutatott mésznitrogén műtrágya kiállításának képe, a középen elől dr. Bittera Miklóssal a magyaróvári gazd. ak. tanárával.

EGYLETI ÉLET Vegyes közlemények

Az E. G. E. Irodalmi és Könyvkiadó Vállalati Szakosztálya okt. hó 24.-én gyűlést tartott dr. Páter Béla szakosztályi elnök elnöklése alatt. A tárgysorozatot Török Bálint előadó ismertette. Bejelentette, hogy dr. Páter Béla c. gazd. ak. igazgató elkészült „A gyümölcsfák betegségei, ellenségei és terméketlenségének okairól” címen a Szakosztály felkérésére írott munkájával. A füzet a Szakosztály kiadványainak sorozatában a 62. lesz. A kiadás részleteinek megbeszélése után, Török Bálint előadó bejelentette, hogy a tél folyamán még egy füzet kiadását vette tervbe az elnökség, amely a korrépa kártevő rovarai ellen való védekezés módjait volna hivatva ismertetni tudományos alapon, népies modorban.

A tél közeledtével dr. Páter Béla javaslatára elhatározta a Szakosztály, hogy felkéri az egyesület igazgató választmányát arra, hogy az idei tél folyamán, ha egyelőre kísérletképpen is, egy vándorantitói állást szervezzen. Erre vonatkozólag Sász István, dr. Szentki Ályi Ákos, Ürmössi József és dr. Sász Ferenc hozzászólása után a szakosztály elhatározta, hogy kész tervet terjeszt a választmány elé. Török Bálint titkár javaslatára a Szakosztály végül kimondotta, hogy egy földműves iskola Kolozsváron, az egyesület telkén való létesítésének gondolatával is foglalkozni óhajt, melynek megvalósításánál jelenleg sürgősebbnek tartja a vándorantitói állás szervezését. Több kisebb keblü ügy megbeszélése után az ülés véget ért.

A guano-foszfáttal való kísérletezésekre vállalkozó gazdák figyelmét ezúton is felhívjuk, hogy a guano-foszfát megérkezett és azok, akik azt Kolozsváron óhajtják átvenni, átvehetik naponta 9—2-ig az E. G. E. titkári hivatalában 100 kg.-ként a zsák ára és a fuvardíj ellenében 100 L.-ért.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Zathureczky K. Érkávás.

1927. évre 75 L. tagdíjat fizetett: Zathureczky K. Érkávás.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Dezső M. Nagyenyed (110 L.)

1928. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Gazdakör Csátószeg, Feigl E. Detta, Kolozsvári Gazd. Egylet Kolozsvár, Phönix Nagybánya, dr. Sász F. Kolozsvár, Hitelszövetkezeti Görgényszentimre.

1928. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Gitta B. Detta, Berki J. Kolozsvár, Várady P. Puj, Biró P. Papolcz, Gálfi J. Sinfalva.

1928. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Gazdakör Csátószeg, Gitta B. Detta, P. Ferenc P. Szék, Gazd. Egyesület Gyszentmiklós, Feigl E. Detta, Kolozsvári Gazd. Egylet Kolozsvár, Berki J. Kolozsvár, J. Simó L. Halmi, Várady P. Puj, Biró P. Papolcz (50 L.), Gyerkő M. Mvécs, Gálfi J. Sinfalva, Phönix Nagybánya, Dezső M. Nagyenyed (10 L.), Id Márton S. Érkeserű (90 L.), dr. Sász F. Kolozsvár, Hitelszövetkezeti Görgényszentimre.

A gazdák, bankok és ipartelepek együttműködése Szamos megyében. A gazdák és ipartelep együttműködése egyre nélkülözhetetlenebbé válik közgazdasági életünkben. — A Szamos megyei Gazdasági Egylet hivatalos lapjában írja dr. Nagy Endre, hogy az egyesület alelnökének dr. Gogomán Antalnak kezdeményezésére Désen már egy követésre méltó példát adott a *Dési Múmalom R.T.* és ezzel kapcsolatban a Gazdasági, Ipari és Kereskedelmi Bank. Nevezetesen a bank két és fél havi kamatmentes kölcsönt ad a Sz. G. E.-nek nem sített díoszegi buza vetőmag beszerzésére. Ezenkívül 5 évre kamatmentes kölcsönt nyújt a Sz. G. E.-nek egy műtrágyaszórázó gép beszerzésére véli a műtrágya beszerzés megkönnyítése céljából 3000 L-t meghaladó és a gazdák helyett kifizetendő kamatmentes vállalt magára a bank és ezáltal lehetővé tette több egyleti tag részére a műtrágyának kamatmentesen való beszerzését, a mezőgazdasági kultúra terjesztését.

Potemkin falvak Romániában. A jövő évben Bukarestben nemzetközi mezőgazdasági kongresszus lesz. A kongresszus látogatóit a regátba is körutra viszik és a körutba eső Oltvidéki falvakban elrendelték a mezőgazdasági kényszermunkát. Most ősszel 25 cm. mélyen kell szántani és sorvetőgéppel vetni. Ha ez mindig így történt volna, nem is lenne baj. De ha eddig egy 10 cm. mély tavaszi szántásba vetettek a gazdák, milyen lesz az a vetés a 25 cm. mélységből felhozott nyers, éretlen talajon? Könnyen megeshetik, hogy a föld megcsufolja azokat, akik így akarnak játszani vele.

Uj cukorgyár Temesváron. Az aradi cukorgyár az idén még csak második üzemi évét kezdi meg és tulajdonosa, Fringhián vezérigazgató, egy új gyárat óhajt létesíteni Temesváron. A tárgyalások e téren már előrehaladott stádiumban vannak. A terv szerint az új gyár méretei az aradiét is meghaladnák. A cukortermelés terén már kiviteli feleslege van az országnak úgy, hogyha nem valamilyen ipari cukoranyag gyártására rendezkedik be a gyár, akkor a cukor, valamint répa ára súlyos krízis előtt áll.

Állami hitel a sertés- és marha-hizlalásra. Magyarországon a minisztertanács elhatározta, hogy 12 millió pengőt bocsát 5% -os kamattal mellélt hízalási hitel céljára. Ez felszökkel kis- és nagy gazdák között aránylagosan, amennyiben pedig az igénylők a hitelt nem meritenék ki, ipari hízaladók is kaphatnak kölcsönt megfelelő biztosíték ellenében. A kölcsönt 6—9 hónapra adja a kormány és pedig sertésenként 100 pengőt és szarvasmarhánként 500 pengőt. Ez leiben kb. 3000, illetve 15000—leinek felel meg. Ezzel szemben Romániában az állathizlalást még ma is maximálásokkal guzsba kötik.

„Szatmári Gazda” címen a Szatmár-vármegyei Gazdasági Egylet kiadásában dr. Buday Béla egyleti titkár szerkesztésében egy nyolc oldalos köz- és mezőgazdasági hetilap indult meg Szatmáron. A lapot a Szatmár-vármegyei Gazd. Egyl. tagjai örömmel fogadták. Előfizetési ára egy évre 120 L. Megrendelhető a Sz. G. E. titkári hivatalában.

A gyümölcsfák őszi gondozásának bemutatása az E. G. E.-ben. Az E. G. E. kertészeti szakosztálya november hó 3.-án d. u. 2.-5.-ig gyakorlatilag be fogja mutatni a gyümölcsfák őszi gondozásának módját. — 4 órákor dr. Péter Béla c. gazd. ak. igazgató ugyanott előadást fog tartani, amelyen ismertetni fogja a legjobban bevált növényvédelmi szereket, amelyeknek gyakorlati alkalmazása szintén bemutatásra kerül. A bemutató és előadás látogatása teljesen díjtalan, arra minden kerttulajdonost ezuton is meghív az E. G. E. kertészeti Szakosztálya. Ugyanakkor gyümölcsfa cseméte megrendeléseket is vesz fel az egyesület közösen való beszerzés céljából.

A „Hangya” mezőgazdasági akciója. A „Hangya” szövetkezetek nagyenyedi központja erőteljes mezőgazdasági akciót indított be az idei őszi, amennyiben összeírta a szövetkezeti tagok nemesített vetőmag, műtrágya és „Porzol” pácoló anyag szükségletét. A falusi szövetkezetek igen szép számban jelentették be a mozgalomhoz való csatlakozásukat és ez a tevékenységük pótolja az alapszabályaik jóváhagyásának késedelmissége miatt működésükben gátolt gazdakörök tevékenységét. A sorstól sokat sujtott gazdák nagy örömmel fogadták a „Hangya” segítő kezét.

A nemesített vetőmagvak védelme. A földmivelésügyi minisztérium évek óta foglalkozik a romániai vetőmagnemesítés ügyének megszervezésével. Több szakértekezlet is volt ebben a kérdésben és közölhetjük, hogy nem egy lehetetlen javaslattal akarták kicsavarni a nemesítők kezéből az anyagi és erkölcsi előnyöket az állam javára. Ez a főoka tulajdonképpen annak, hogy még ma sincsenek állami törzskönyveléssel elismerve nemesített vetőmagvaink. A Magyar Párt székelyudvarhelyi nagygyűlésén Török Bálint, az ügy előadója, az állami törzskönyvelésen kívül a nemesített magvak kedvezményes vasuti szállítását is kérte, hogy ezáltal a nemesítési felárral szemben némi rekompenzációt kaphasson a haladni vágyó gazda. A vetőmagnemesítők részére külön hitelek volnának nyújtandók, ugyancsak a műtrágyának kamatmentes hitel útján való megszerzését is minden gazda számára biztosítani kellene az államnak.

Erdély egész multja és egyezredév műkincsei vonulnak fel „A bethleni Gróf Bethlen-Család Története az ősmagyar letelepülésétől napjainkig” c. műben. Irta Dr. Lukinich Imre. Nagy album-alak. 600 oldal, 340 korhű szövegkép, 8 színes melléklet, legfinomabb papír, műnyomás, díszes egészvászonkötés. Ára füzve 1564 Lei, kötve 1836 lei. A nagyszabású történelmi munka egész Erdély, valamint az ország részvilágtörténelmi vonatkozásait felöleli. Emellett az építészet, szobrászat, festészet és ötvösművészet legremekesebb darabjait foglalja magába. Sziveskedjék az alábbi szelvényt kitölteni és beküldeni.

T. Lepage könyvkereskedés

Cluj-Kolozsvár

Kérem, utánvétellel Gróf Bethlen-Család Története c. művét füzve 1564 Lei, kötve 1836 Lei. nyitva, számlám terhére, ... havi részletfizetésre, ... megtekintésre megküldeni.

Kelt.....

Név.....

Cím.....

Műtrágyaszóró gépek kaphatók. A mezőgazdasági gépkereskedők a földreform után tartózkodtak minden olyan modern gépnek a raktáron való tartásától, amelyek a földreform után a kisebb birtokokra csak belterjes üzem mellett szükségesek. Ilyenek voltak a műtrágyaszóró gépek is. Épen ezért most a dicsőszenmártoni „Nitrogén” Vegyipari R.-T. több műtrágyaszóró gépet hozatott, amelyeket önköltségi áron bocsájt az érdekelt gazdaközönség rendelkezésére 14.000 L. áron. Műtrágyaszóró gép Kvolozsváron és Dicsőszenmártonban is kapható.

A metelykór pusztításának elsődleges tüneteit a jó gazda szeme már megláthatja novemberben. A metelykórban szenvedő juhok szemefehérje sárga színű lesz, a nyakán mirigyek képződnek, előhaladottabb stádiumban már a gyapju is kezd hullani. A hegyre hajtott beteg juhok a nyájban mindig hátul kullognak. A metelykór egyedüli biztos gyógyszere a *Distol*, mely bármely gyógyszertárban kapható, de az E. G. E. útján is megrendelhető.

Porzol porpác vezet! Minden vetőmagot csávázzunk PORZOL csávázószerrel. Véd minden üzökgár ellen! — Javítja a csiraképeséget. PORZOL fokozza a fiatal vetés bokrosodását és természetbőletet biztosít.

* Szőlőbirtokosokra nagy fontosságú, hogy miképpen teljesítsék szakszerűen szőlőjüket és a meglévő régi szőlőjükben a hiányokat mi módon pótolják. Erre nézve ad fontos tanácsokat a J. SZÜCS szőlőtelep Dioşig (Jud. Bihor) megjelent Szőlészeti Útmutatója, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a cég, ha egy levelezőlapra kéri.

PIAC.

Országosvásárok.

November hó 13-án Csokmány, Kunszentmárton, Magyar-nemecse, Seprős, Vajdahunyad, Vinga. — 14-én Bátos, Honczó, Szászhalom. — 15-én Egerbegy (Torda Ar.), Magyaros, Nagybanya, Turcz. — 16-án Resinár. — 17-én Homoród, Királyfalva. — 18-án Sárosberkesz, Siklód. — 19-én Aranyoslóna, Felvincz, Gernyeszeg, Harasztkerék, Mfráta, Mgorbó, Nagyapolt, Nagyborosnyó, Nagyszalonta. — 20-án Bavaniste, Erzsébetváros, Gátalja, Sajtény, Tornya, Végvár, Zernest. — 21-én Kápolnás, Simon, Törösvár, Szamosgoroszló. — 22-én Magyar-nagyzsombor, Misztótfalu. — 23-án Besztercze, Homoródbencze, Szatmár. — 24-én Ditró. — 25-én Alvincz, Bánffyahunyad, Csenger, Göröcsöny, Gyalakuta, Gyergyóditró, Kutyalva, Székelyhid. — 27-én Kászonyaltiz, Világos. — 28-án Bethlen, Buttyin (Arad), Mezőbánd. — 28-én Halmi, Szentegyház, Oláhfalva. — 30-án Bihardiószeg, Buttyin (Temes), Delta, Técső.

Szüreti eredmények és must árak. A szüret a befejezéshez közeledik minden borvidéken. A termés gyenge közepesnek mondható, helyenként azonban rekord termések is vannak. A téli fagy igen sok kárt okozott azokban a szőlőkben, amelyek nem voltak elfedve. A fagy igen jelentékeny területeket pusztított ki. A minőség elég jónak mondható, amennyiben 18—22 klostereuburgi fok között változik a must cukortartalma. Az okt. hó közepén váratlanul jött fagy helyenként siettetette a szüretet. A must árak 18—22 Lei között mozognak a merkantil árunál. A fajborok ára 22—26 Lei között.

Felhívás!

Minden vidéken egy fiókot létesítünk.

Kerestetik

egy megbízható személy (foglalkoz. mellékes) fiókvezető(nő)-nek.

Havi kereset 150—200 dollár. Ajánlatok „NOVETTY COMPANY”

Valkenburg, Holland.

187

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA; szavanként 4 let Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Keresek 360 holdas belterjes szeszgyári gazdaság önálló vezetésére alkalmas gazdatisztet. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, kiadói hivatalhoz küldendők. Román nyelv tudása szükséges. 182

Szerény igényű ispánt keres alsőszenmihályi gazdasága vezetésére dr. Wolff Gyula földbirtokos Turda. 184

Bérszántást vállalunk legjobb márkájú traktorral. Szász és Fülöp Cluj, Str Mátyás 2. lakatos műhely. 191

Ispáni állást keres január hó 1.-ére földmivészkolát végzett, szerény igényű, kis családú egyén, aki a tej és magtár kezelés és állattenyésztés és hizlalásban jártas és gabonatermelésben 10 évi gyakorlattal és jó bizonyítvánnyal bír. Cím a kiadóban. 192

Minden modern gazdaságban a SZUPERFOSZFÁT-MŰTRÁGYA

nélkülözhetetlen. 150 kgr. kiszórásával holdanként 200—300 kgr. terméstöbblet érhető el. 168

MÉSZNITROGÉN

egyidejű alkalmazásával a hozam még fokozható.

„MARASESTI”

Soc. Anon. Română pentru Industria Chimică Bucuresti I., Calea Victoriei 29.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszenmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TÖKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-megyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászregényvidéki Takarékpénztár Rt. Szászregényben, Népbank Rt. Bánffyahunyadon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ Szamosújváron. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Betéteket elfogad. Áruaktár a vasút mellett. 3805

Ingyen küldöm

Szőlőoltvány és gyümölcsfa

árjegyzékemet, mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti útmutatómat. 190

Cím: J. SZÜCS szőlőtelep Dioşig Jud. Bihor.

FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐOLTVÁNYTELEPEK R.T.

AMBROSI, FISCHER & CO

AIUD, JUD. ALBA

Catalog gratis

186